CZĘŚĆ XXIX. № 20. ROK 15. (1844).

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Grafe, w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego, w Wilnie w xięgarniach Glücksberga, i Zawadzkiego nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna* w Rossyi z pocztą a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 14½ r. *Półroczna*, 7¼ r. sreb. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Grafe *Roczna*, 13 r. sreb. *Półroczna*, 6½ r. sreb. Dla Królestwa Polskiego naznacza się taż sama cena co i w Cesarstwie.

PIĄTEK, 17/29 MARCA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Petersburg, 16/28 *Marca*.

NOWINY DWORU.

12 Marca, Pani *de Morgenstierna*, Dama honorowa Królowej Jmci Szwecyi i Norwegii, miała zaszczyt być przyjętą przez J. C. Wysokość Wielką Xiężnę Helenę.

W przeszłą środę 15 Marca, baron *de Wedel Jahrslberg*, jenerał służby Króla Jmci Szwecyi i Norwegii miał zaszczyt być przyjętym na posłuchaniu prywatném przez N. Cesarza a następnie przez N. Cesarzowę JJ.

Kapitan *Rehbinder*, adjutant Króla Jmci Szwecyi i Norwegii miał razem zaszczyt być przedstawionym NN. Państwu.

Baron *Palmstjerna*, Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny Króla Jmci Szwecyi i Norwegii również był przyjętym na posłuchaniu prywatném przez N. Pana i miał zaszczyt złożyć J. C. Mości swoje listy wierzytelne, zatwierdzające go w tymże charakterze przy Dworze Cesarskim.

Przez rozkazy dzienne Cesarskie: z d. 11 Marca pułkownik pułku Wołyńskiego gwardyi *Boassel*, przeniesiony zostaje do korpusu Żandarmów — zmarły Jenerał piechoty, Senator *Kajsarow*, wykreślony ze spisów — 12 Marca, zostający przy Oddzielnym Kaukazskim korpusie pułkownik *Leszczenko*, mianowany Stawropolskim Komendantem i Naczelnikiem okręgu — Zostający w korpusie Żandarmów Jenerał-major *Abramowicz*, mianowany Ober-policmejstrem miasta Warszawy.

— Przez Reskrypt Cesarski Xiążę Abhazyi Jenerał-major xiążę *Szerwaszidze* mianowany został kawalerem orderu Św. Włodzimierza 2 klassy.

— N. Cesarz Jmć raczył nadać ordery: Św. Włodzimierza 3 klassy, Wielkiemu Podczaszemu J. K. Wysokości Wielkiego Xięcia Hessen-Darmstadtskiego, pułkownikowi *Bubna*, tenże order 4 klassy kapitanowi jazdy w służbie tegoż Wielkiego Xięcia *Doernberg* i Szambellanowi J. K. Wysokości P. *Munch*.

— Przez Ukaz Cesarski do Kantoru Dworu, z d. 25 Lutego, Panna Katarzyna *Rodzianko* mianowana Frejliną N. Cesarzowej.

— N. Cesarz Jmć na przedstawienie P. Ministra Oświecenia i Zdanie Komitetu PP. Ministrów, z liczby wybranych przez Szlachtę Kandydatów, w dniu 8 Lutego b. r. raczył zatwierdzić Rejestratora Kollegialnego *Szczytta* Kuratorem honorowym Gymnazyum Gubernijalnego Witebskiego.

— N. Cesarz dnia 25 Stycznia roskazał, postanowionego w taryfie cła od koni wyprowadzanych za granicę z Rossyi, na wszystkich komorach, na Europejskiej granicy, nie pobierać; a wprowadzanie z zagranicy koni do Rossyi bez cła przez wspomnione komory, dozwolić na lat cztery, t. j. do 1 Stycznia 1848 roku, polecając Ministrowi Skarbu, aby w razie, gdy się ten środek pożytecznym okaże, o przedłużeniu jego, w swoim czasie przedstawił właściwą koleją.

— Rada Państwa w Departamencie Praw i na zgromadzeniu ogólném rozważywszy przedstawienie Ministra Spraw Wewnętrznych, względem zastosowania w pewnych szczególnych przypadkach do żydów, wydalających się za granicę bez prawnego dozwolenia, mocy 281 artykułu Ustawy o Pasportach i Zbiegach (Układu Praw Tomu XIV, wydanie 1842 roku), *dała Zdanie:* pozostawiwszy pomieniony 281 artykuł w swojej sile jako prawo ogólne, postanowić w sposobie wyjątku, dla żydów, wysyłanych z zagranicy przez Państwa ościenne, na zasadzie szczególnych umów, podobnych zawartej w 2 artykule podpisanej w Wiedniu 14(26)

Lipca 1822 roku dodatkowej konwencyi do Ugody naszego Rządu z Austryą o wzajemném wydawaniu zbiegów i bezpasportnych ludzi, prawidło następujące:

«Żydzi którzy się wydalili za granicę bez prawnego dozwolenia i przepisanych świadectw (виды) lub za świadectwami i pasportami których zakresy minęły, w razie wysłania ich z zagranicy na powrot, po uprzedniém przekonaniu się o rzeczywistém należeniu ich do liczby poddanych Rossyjskich, przyjmowani być mają bezsprzecznie przez pograniczne władze nasze. Po przyjęciu, żydzi takowi odsyłani będą do miejscowych Rządów Gubernijalnych dla postąpienia z niemi stosownie do praw obowiązujących, jako z włocęgami, chociażby dawne miejsce ich pobytu i gromada (общество) do którego należą, były wiadome. Na tej zasadzie pomienieni żydzi oddawani być mają do służby wojskowej bez zaliczenia za rekrutów, w razie zaś niezdatności do takowej służby będą odsyłani do rot aresztantskich bez możności powrócenia do swych gromad nawet na żądanie tych ostatnich. Niezdatni zaś do roboty, równie jak kobiety, mają być zsyłani na Syberyą, na osiedlenie.

Obok tego dozwolić Vice-Kanclerzowi, jeżeli uzna to być stosowném, porozumieć się z Rządem Austryackim i Rządami innych Mocarstw, z któremi zawarte zostały podobne wspomnionej (z Austryą) ugody, we względzie naznaczenia terminu, po którego upływie żydzi, wydalający się bez prawnych świadectw i pozwoleń za granicę, niemają już być na powrot odsyłani do Rossyi.» Zdanie to zatwierdzone zostało przez N. Cesarza Jmci z d. 24 Stycznia.

UKAZY RZĄDZĄCEGO SENATU.

1) *3 Pazdz. z. r.* Z zaleceniem Rządom gubernialnym Grodzieńskiemu, Wileńskiemu i Kowieńskiemu, aby obywatele, dzierżawcy dóbr skarbowych i kupczący w tych gubernijach nie inaczej przewozili trunki z jednych dóbr swoich do drugich, tudzież do innych miejsc, tylko z biletami (ярлыки) sądów powiatowych i przed wwiezieniem ich do miast, gdzie jest pobor akcyzowy, uwiadamiali o tem urzędy akcyzowe, którym zaleca się na nowo, aby wszędzie około miast akcyzowa dwuwiorstowa granica oznaczona była słupami. (Postanowienie to zapadło z powodu skargi dzierżawców Prużańskiej akcyzy).

2) *15 Lutego.* Z ogłoszeniem potwierdzonej przez N. Cesarza d. 12 Stycz. Ustawy o zarządzie wydziałem solnym w Zakaukaskim kraju.

Wyciąg ze Zdania Sprawy Ministra Spraw Wewnętrznych za rok 1842.

(Ciąg dalszy).

(Patrz № 17).

B. Co do praw służących różnym stanom, najważniejszem postanowieniem w zakresie Minist. Spr. Wewn. było, z woli N. Cesarza dane obywatelom pozwolenie zawierania ze swoiemi włościanami umów, dających im swobodę na przejście do stanu włościan obowiązkowych. Na zasadach, prawem co do tego podanych, zawarta została jedna taka umowa przez jenerał-adjutanta hr. Worońcowa, z włościanami w gubernii Petersburskiej, we wsi Murynie mającej 492 dusz płci męskiej i 516 dusz płci żeńskiej (*)

II. Do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych należy czuwać nad dostatecznem opatrzeniem kraju żywnością i sprawować zarząd powszechnej opieki.

A. Co do żywności w kraju, oprócz ogólnego w Państwie dozoru nad zmianami w cenach artykułów głównej do życia potrzeby i nad stanem zapasowych magazynów (**), szczególna uwaga zwrócona była na Petersburską stolicę, w której zdawna wkorzenione nadużycia sprawiały drogość artykułów żywności wielce uciążliwą dla mieszkańców, a zwłaszcza ubogich. Ministerstwo czynnie się zajęło odkryciem tych nadużyć i wykroczeń, i wprowadzeniem istotnej exekucii przepisów, od których zboczenie było główną przyczyną nieładu. Celniejsze ku temu środki były następne:

1.) Zatamowanie przekupstwa i rozmaitych poborów od przedających. które były już weszły w zwyczaj i uchodziły

---

(*) W ludności Państwa uważanej co do stanów zaszły na 1842 r. następne zmiany: a) na przejście do stanu wolnych rolników (свободныхъ хлѣбопашцевъ) uwolniono 2,439 dusz płci męskiej; b) do stanu poscestnych obywateli zaliczono: do dziedzicznych 53 osob płci męskiej i 2 płci żeńskiej, do osobistych 5 osob; c) z mieszkających w Państwie cudzoziemców wykonało przysięgę na poddaństwo i obrało stan 111 osob.

(**) Zasiew i zbiór zboża przez ludzi rozmaitych klass, wyłączając włościan w dobrach państwa i w dobrach Panującego Domu, wynosił w 1842 r.: zboża ozimego, zasiew 13,287,615, zbiór 54,953,410 czetwerti; jarego zboża, zasiew — 20,248,243, zbiór 86,640,081 czetw.; w ogóle zasiew — 35,535,958, zbior 141,593,491 czetw. Urodzaj przeto, w ogóle dał cztery ziarna. Bardziej obfity urodzaj był w 42, dość dobry w 32, średni w 8, a zły w 2 gubernijach. Zresztą nigdzie nie zaszła potrzeba użycia przez Rząd nadzwyczajnych środków. Wciągu roku ceny były: a) za czetw. mąki żytnej: najniższa, w gubernii Tobolskiej, od Maja do Września 1 r. 60 kop. sr.; najwyższa w gub. Petersburskiej 8 r. 38 k. sr.; b) za czetw. owsa: najniższa w gub. Połtawskiej, w Pazdzierniku 75 k. sr.; najwyższa w Obwodzie Kaukaskim, w Lipcu 4 r. 50 kop. sr.; c) za pud siana: najniższa, w gub. Tomskiej, w Czerwcu 5 k. sr.; najwyższa w gub. Kurskiej, w Lipcu 35 k. sr. — Zapasy dla włościan obywatelskich i innych klass, należących do wiedzy Ministerstwa, w liczbie 12,792,604 dusz płci męskiej, w r. 1842, wynosiły: a) w zbożu — w naturze 5,630,099, w zaległem i pożyczonem 5,490,096, w ogóle 11,120,195 czetw.; b) w kapitałach, gotowizną i w zakładach kredytowych 3,900,371 r. 24¼ k., pożyczonych 1,054,467 r. ½ k., zaległych 154,582 r. 74 k. sr.; w ogóle 5,109,420 r. 98¾ k. sr. W niektórych miastach i wsiach urządzone zostały osobne magazyny, już to dla zapomogi potrzebującym, już to dla przeszkadzania narastaniu cen w wolnym handlu; w nich było: a) w zbożu, w naturze 143,159, rospożyczonego 40,751 czetw.; b) w kapitałach, w gotowiznie i w zakładach kredytowych 1,110,534 r. 62½ k., pożyczonych 417,113 r. 8 k. sr. W ogóle na r. 1843 było w zapasie więcej niż przeszłego roku, w zbożu 61,822 czetw.; w pieniądzach 239,909 r. sr.

za prawne, jak *np.* pobory za miejsca na placach targowych: w skutek czego, w końcu 1842 r., funt mięsa przedawał się w porównaniu do cen 1841 r., o 11 kop. taniej, a funt chleba taniej o kopiejkę miedzią, a nadto na wagę rzetelną, i dla tego rzeczywistą cenę chleba należy za niższą jeszcze uważać.

2.) Skassowanie używanych powszechnie ręcznych bezmienów, które pomagały do oszukiwania na wadze, i zaprowadzenie wagi szalkowej, z urządzeniem dozoru nad jej regularnością.

3.) Zalecenie, aby drwa przedawane były na sążnie, nie inaczej jak w sztęplowanych ramach, gdyż dotąd każdy handlarz miał swoję dowolną miarę.

Wszystkie te rozrządzenia, równie jak i wiele innych, nie mają w sobie nic nowego; zależą jedynie na dozorze i natarczywem wymaganiu, aby istniejące przepisy spełniane były w istocie, a nie na pozor tylko; słowem aby zaprowadzić co do tego jak najściślej prawny porządek, który się zwykle psuje na korzyść nie wielu przekupniów z ogólną szkodą dla klass pracowitych. Otrzymane doniesienia okazują, że, idąc za przykładem stolicy, w niektórych gubernijach, podobnież zwrócono bliższą uwagę na handel artykułami potrzebnemi do żywności; co pociągnęło za sobą mniej więcej podobne skutki.

(D. c. n.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

PRUSSY. Gazeta Powszechna donosi pod dniem 20 Marca o przybyciu do Berlina J. C. Wysokości Wielkiego Xięcia Cesarzewicza Następcy Wszech Rossyj, pod wczorajszą zaś datą czytamy wiadomość o przybyciu również J. C. Wysokości Wielkiej Xiężny Elżbiety Michałowny i Dostojnego Jej Małżonka Xiążęcia Panującego Nassauskiego.

WIRTEMBERG. Ostatni biulletyn o zdrowiu Króla Jmci jest z dnia 14 Marca. Wszystkie symptomata choroby zmniejszały się stopniami, a niektóre całkiem ustały.

ANGLIA. *Londyn 14 Marca.* Na posiedzeniu 11 Marca P. O'Connell prosił izby Niższej o upoważnienie wniesienia billu mającego udzielić Duchowieństwu Rzymsko-Katolickiemu w Irlandyi, uważanemu jako korporacyi, prawa dziedzicznego używania zapisów, nadań, fundacyj pobożnych i t. d. jakie na rzecz tegoż Duchowieństwa mogą być uczynione, o tyle, o ile inne korporacye używają podobnego prawa. Mowca pokilkakroć nalegał, iżby w słowach jego nie upatrywano innego znaczenia nad to, jakie rzeczywiście wniosek jego zawiera w sobie.

Doktor Bowring poparł wniosek i upoważnienie przedstawienia billu zostało dane; sam P. O'Connell naznaczył 19 Kwietnia na powtórne jego odczytanie.

13 Marca P. Cobden, głowa ligi przeciw prawom zbożowym żądał mianowania Komitetu do wyprowadzenia śledztwa o skutkach teraźniejszego prawa dla dzierżawców i rolników. Po długich rozprawach, do których wszakże żaden ze znakomitych mówców nie należał, wniosek ten odrzucony 224 głosami przeciw 133.

— W Chatsworth odkryto przypadkiém zakopane w ziemi dwa ogromne kufry napełnione różnemi monetami, których wartość wynosi do 10,000 funtów sterl. Domyślają się że skarb ten schowany był przez jednego z przodków dzisiejszego Xięcia Chatsworth.

— Gazety mówią jako o rzeczy nadzwyczajnej że żona i córki głównodowodzącego w Indyach armiją jenerała Hough Gough, przypatrywały się siedząc na słoniach krwawym walkom, stoczonym ostatnimi czasy z Marattami. Ta okoliczność słusznie może być uważana za romantyczne dziwactwo kobiet wschodnich, ale obok tego dowodzi że Wódz Naczelny był pewnym zwycięztwa, lub przynajmniej że udaną pewnością chciał ożywić ducha wojsk swoich.

FRANCYA. *Paryż 15 Marca.* Wczora po dwunastu z rzędu temu przedmiotowi poświęconych posiedzeniach izba Deputowanych ukończyła rozprawy nad projektem prawa o patentach czyli przywilejach wyłącznych, które zostało przyjęte 209 głosami przeciw 9.

— Ponowione wybory na Deputowanych PP. Berryer, Blin de Bourdon, de Larcy i de Larochejacquelin były wczora roztrząsane w biurach i z nich dwa pierwsze zatwierdzone, a uznanie dwóch drugich zawieszone.

— P. Bignon mianowany Sprawozdawcą Kommisyi Budżetu.

— Kommisya mianowana do roztrząśnienia żądania Ministrów summy na wydatki tajemne, zadawała Ministróm rozmaite zapytania w przedmiotach polityki tak zewnętrznej jako i wewnętrznej. Jeden z Członków chciał wiedzieć czy Rząd Francuzki żądał odwołania z wyspy Taiti misyonarza i razem Konsula angielskiego P. Pritchard?

P. Guizot, nieodpowiedział w prost na to pytanie ale oświadczył iż jest pewnym że Rząd angielski odwoła tego agenta. Minister Spraw Wewn. również na pytanie odpowiedział że nigdy summy na wydatki tajemne w najmniejszej części nieużywał na zjednanie Rządowi przychylności gazet stołecznych lub prowincyonalnych.

— Zdaje się być pewną wiadomość że Kontr-admirał Hamelin, major-jeneralny (Deżurny Jenerał) portu Tulońskiego, mianowany został na miejsce Kontr-admirała Dupetit Thouars, dowodzcą stacyi Francuzkiej na Oceanie Spokojnym.

— Donieśliśmy w przeszłym numerze Tygodnika o projekcie Ministra Skarbu w Belgii zredukowania papierów publicznych tego kraju. Gazeta jedna Paryska donosi, że znakomitsi Bankierowie tutejsi, którzy zawarli pożyczkę Belgijską 1831 — 1832 roku, złożyli naszemu Ministrowi Spraw Zagranicznych prośbę podpisaną przez kapitalistów w tej pożyczce interesowanych, o wdanie się Rządu francuzkiego

*

celem otrzymania cofnienia tego projektu. Minister zapewnił iż uczyni ku temu żądane kroki.

— Oto jest zupełny spis kandydatów którzy się na jutrzejszém posiedzeniu Akademii Francuzkiej mają ubiegać o wakujące krzesła.

Do krzesła po P. Delavigne: PP. Sainte Beuve, Alfred de Vigny; Vatout.

Do krzesła po P. Nodier: PP. Aimé Martin, Kazimierz Bonjour, Emile Deschamps.

Do obu posad wakujących bez oznaczenia wyboru: PP. Prosper Mérimée, Onésime Leroy, Léon Halévy.

— Skutkiem urządzenia Intendenta jeneralnego listy Cywilnej rocznica Rewolucyi Lipcowej przestaje być dniem świątecznym dla urzędnikow tego wydziału.

— Umarł 7 b. m. biskup Limoges, X. de Tournefort w 83 roku życia w takiem ubóstwie, iż niezostawił dość na koszta pogrzebu.

— Umarł też w przeszły Wtorek biskup Blois, X. Filip-Franciszek de Sauzin w wieku 88 lat; był to najstarszy z biskupów Francuzkich.

— Sekwana nadzwyczaj wezbrała w Rouen, tak iż ulice nadbrzeżne są zalane. Z Bordeaux również donoszą że w całym Departamencie Gironde panują wielkie powodzi. W samym Paryżu Sekwana, znacznie wezbrana, zaczyna wracać do zwykłego poziomu.

Większa część Gazet Departamentowych są napełnione szczegółami o powodziach. Wiadomości z nad brzegów Renu, Meusy, Mozelli, Loary są zasmucające. W Belgii, Senna w Bruxelii, l'Escaut w Tournai, zalewają miasta i okolice.

— Doktor Junod w Paryżu wynalazł nową metodę leczenia wielu chorob, zwaną *hemospaziczną*. Metoda ta zależy na zastosowaniu szczególnego apparatu pneumatycznego w którym zamyka się ręka lub noga chorego i krew ściąga się do końców tych części ciała, niewyprowadzając jej wszakże z naczyń krwistych, a zatém nieumniejszając jej massy krążącej w ciele. Tym sposobem sprawia się skutek, który w wielu bardzo przypadkach odpowiada zupełnie jednemu lub powtarzanym krwi puszczeniom. Apparat ten jest już w praktyce w kilku szpitalach Paryskich od pewnej liczby lat i zjednał pochwały najznakomitszych lekarzy, dla wynalazcy zaś pozyskał nagrodę doroczną za najpożyteczniejszy dla ludzkości wynalazek, znany pod nazwaniem nagrody Montyona (Prix Montyon). Minister Spraw Wewnętrznych przez okolnik do Prefektów Departamentowych zalecił wprowadzenie metody doktora Junod po rozmaitych publicznych zakładach zdrowia.

HISZPANIJA *Madryt 8 Marca.* Rząd odebrał urzędowe wiadomości o zajęciu Alicante przez wojska jenerała Roncali. Wzięcie miasta nastąpiło w skutku reakcyi zaszłej w samej buntownej załodze. Podczas kiedy sam Bonet uczynił wycieczkę, na czele ochotników, najbardziej oddanych jego sprawie, załoga weszła w układy z oblegającym jenerałem Roncali i zamknęła bramy. Wzięty we dwa ognie Bonet ratował się ucieczką, lecz został schwytany. Natychmiast zebrano radę wojenną i Bonet z kilku oficerami i podoficerami osądzony na śmierć, został rozstrzelany. Roncali miał niezwłocznie ciągnąć ku Kartagenie dla połączenia się z oblegającemi to miasto jenerałami Cordova i Concha i dla zdobycia go wstępnym bojem.

— Jedna gazeta donosi o nowo-odkrytym w Madrycie spisku i o uwięzieniu PP. Gabriela Talavera i Fernandez.

— Minister Skarbu Carasco ogłosił w imieniu Królowej rozkaz wybierania podatków stałych na rok bieżący, według stopy ostatnim przez kortezy uchwalonym budżetem oznaczonej, z warunkiem zdania z onych należytego, również przez kortezami, rachunku.

TURCYA. *Konstantynopol 7 Marca.* Nowy Minister Rezydent Stanów Zjednoczonych P. S. Corr, złożył 29 Lutego swe listy wierzytelne Sułtanowi Jmci.

TUNIS. Bey zdaje się być przygotowanym na wszelkie wypadki i nie chcieć ustąpić wymaganiom Sardynii. Rząd tej ostatniej przesłał Sułtanowi Tureckiemu energiczną notę oświadczając iż w razie jeżeli nie otrzyma przez niego sprawiedliwości nad hołdownikiem Porty, potrafi sam ją sobie uczynić. Zkąd inąd Rząd Neapolitański polecił swemu Konsulowi w Tunis użyć wszelkich środków dla załatwienia nieporozumień między Rządem Sardyńskim i Beyem Tunetańskim.

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

Berlin 21 Marca. J. C. W. Wielki Xiążę Cesarzewicz Następca Rossyjski i J. C. W. Wielka Xiężna Elżbieta Michałowna tudzież Jej Małżonek Xiążę Panujący Nassauski wyjechali do Weimar.

Weimar 12 Marca. Powrot do zdrowia Jej Cesarsko-Królewskiej Wysokości Wielkiej Xiężny takie czyni postępy iż Wielka Xiężna może już wychodzić ze swych pokojów. Przedwczora Deputowani Stanów, obecni w Weimar, mieli zaszczyt być przedstawionemi J. C. K. Wysokości.

SZWECYA. *Stockholm 8 Marca.* Gazeta urzędowa *Stats-Tidning*, donosząc o zaszłym dziś o 3¼ godzinie po południu zgonie Króla Jmci Karola Jana, ogłasza proklamacyą Króla Jmci Oskara I, dziś panującego, o wstąpieniu na Tron Szwecyi i Norwegii. W tym akcie Jego Królewska Mość oświadcza że będzie rządził obu krajami stosownie do praw zasadniczych i aktów Państwa, przyjętych przez Stany Szwecyi i Storthing Norwegii w roku 1815 tudzież że J. K. M. podpisał *Zaręczenie Królewskie* (Konunga-Försökran) ustanowione na Sejmie 1810 roku.

Londyn 15 Marca. W izbie Lordów na posiedzeniu 12 b. m. Lord Monteagle żądał złożenia papierów tyczących się zarządu Seminarium Katolickiego w Maynoth i użalał się na zbyt niedostateczne uposażenie od Rządu, który przeznacza nie więcej nad 25 funtów sterl. rocznie na osobę. Xiążę Wellington oświadczył że Rząd poczytuje to zagadnienie nader ważném i zwróci na nie całą swoję uwagę—

Tegoż dnia w izbie Niższej wniesiony został bill o udzieleniu cudzoziemcom z pewnemi ograniczeniami prawa służącego autorom xiąg w Anglii.

U Królowej Jmci wczora w pałacu St. James miało miejsce pierwsze po odnowieniu apartamentów tego pałacu posłuchanie ranne, które było nader świetne — Ogłoszony został wyrok Królowej w Radzie, którym, w skutek zawartej między Anglią i Rossyą Konwencyi, otwarte zostają porty angielskie dla okrętów i płodów Rossyjskich przychodzących z ujść Wisły, chociaż ten punkt nie należy do posiadłości Rossyi—Umarł sławny lekarz sir Henry Halford mając 76 lat.

PORTUGALIA. *Lizbona, 2 Marca.* Zbuntowany hrabia Bomfim trzymał się jeszcze 27 Lutego w Almeide z oddziałem powstańców. Hrabia de Fonte Nova i baron de Leiria z wojskami Królowej zajmowali okolice. Od granicy stały dwie kolumny wojsk Hiszpańskich mające rozkaz działać wspólnie z hrabią de Fonte Nova.

Paryż 16 Marca. Na posiedzeniu dzisiejszém izba Deputowanych odrzuciła 181 głosami przeciw 174 wniosek P. Combarel izby w razach wątpliwych niegłosowano przez powstanie lub niepowstanie z miejsc.—13 Izba zatwierdziła nowe wybory na członków PP. de Larochejacquelein i de Valmy.—Wczora Akademija Francuzka wybrała dwóch nowych Członków: mianowicie P. Sainte Beuve na miejsce zmarłego Kazim. Delavigne i P. Prospera Mérimee, na miejsce zmarłego Karola Nodier. Głosujących było 36, a za tém większość konieczna wynosiła 18 głosów. Tę większość P. Ste Beuve otrzymał za drugim razem; na P. Mérimée głosowano aż siedm razy.—Gazeta *le Constitutionnel* licytowana była temi dniami przez kilka kompanij kapitalistów zaczynając od ceny 150,000 franków. P. Durmont, adwokat, odstąpił na summie 301,000 fr. Dawny przedsiębierca domów gry P. Bénazet, podniosł do 430,000 fr. Własność gazety została przyznana P. Demanche, w imieniu PP. Merruau i Verron za summę 432,500 fr. prócz kosztów.—Wystawa tegoroczna płodów sztuki została otwarta; w pierwszych dniach liczba widzow była mniejsza niż samych artystów wystawujących. Katalog zawiera 3,000 numerów.

Wiedeń 15 Marca. N. Cesarz i Król Jmć raczył przyjąć dymisyą hrabi Ludwika de Lebzeltern od urzędu posła w Neapolu, i oświadczyć mu swą wdzięczność za przeszło 50 letnią służbę. Na miejsce jego do Neapolu mianowany dotychczasowy poseł przy Dworze Sardyńskim jenerał-major xiążę Felix Schwartzenberg.

Lubeka 16 Marca. Port nasz zupełnie oczyścił się od lodu i żegluga od wczora rozpoczęła się.

Bruxella 13 Marca. Izba Reprezentantów przyjęła jednomyślnie prawo o zredukowaniu rentów z pożyczki 1841 r.

Neapol 27 Lutego. J. K. Wysokość hrabia d'Aquila, brat Królewski odpłynął 22 b. m. do Brezylii, gdzie ma zaślubić Xiężniczkę Januaryą siostrę Cesarza Don Pedro II.

GRECYA. Czytamy w Gazecie Powszechnej Pruskiej, podług Korrespondencyi prywatnej: «23 Lutego Zgromadzenie narodowe przyjęło 112 głosami przeciw 92 artykuł 70 konstytucyi stanowiący, że «Król Jmć mianuje Senato«rów dożywotnich Dekretem, kontrassygnowanym przez «Radę Ministrów.» W skutek tego wypadku A. Metaxas złożył nazajutrz Królowi swoję dymisyą od urzędu Ministra Spraw Zagranicznych i Prezesa Rady Ministrów a P. Schinas Minister Wyznań poszedł za jego przykładem. Król przyjął obie dymissye; dekret o tem kontrasygnował Admirał Kanaris, Minister Marynarki, tymczasowy Prezydent Rady. Wydział Spraw Zagranicznych poruczony został tymczasowo P. Mansolas, Ministrowi Skarbu a Wydział Wyznań P. Leonowi Melas, Ministrowi Sprawiedliwości.

HISZPANIJA. Rząd Francuzki odebrał przez telegraf wiadomość o przybyciu Królowej Maryi Krystyny do Walencyi na statku porowym *Lavoisier.*

AMERYKA. *Stany Zjednoczone.* Przez okręt *Hibernia* przybyły do Anglii, odebrano następną przerażającą wiadomość z New-York: «Kapitan nowoukończonej przepysznej fregaty parowej *Princeton* zaprosił około 400 osób najznakomitszych, w tej liczbie wiele dam, na przejażdżkę na tej fregacie, zbudowanej podług nowego systematu i uzbrojonej działami rzucającemi 230 funtowe kule. Kapitan chciał zabawić towarzystwo widokiem skutku jaki sprawują olbrzymie kule puszczone po powierzchni wody. Dwa pierwsze wystrzały powiodły się zupełnie ku wielkiemu zadowoleniu widzów, lecz za trzecim wystrzałem, potworne działo zostało rozsadzone; zabici na miejscu Ministrowie: Marynarki P. Gilmer, Spraw Zagranicznych P. Upshur, Dyrektor jeneralny budownictwa morskiego Kommodor Kenyon, i innych kilka osob. Kapitan ciężko raniony równie jak wiele innych osób. Prezydent Stanów Zjednoczonych P. Tyler cudem ocalony na chwilę przed wystrzałem zszedłszy do kabiny, gdzie obiadowały damy, które również nic nie ucierpiały; miasto New-York pogrążone jest w żałobie i przerażeniu niepodobném do opisania.»

(Journ. de S. P. Psz. Poln.)

STATYSTYKA.

LUDNOŚC STOLICY S.-PETERSBURGA.

(Dokończenie).

Tak więc największą częśó, prawie równo połowę, całej ludności Petersburga składają klassy niższe mieszkańców rozmaitych nazwań: naprzod poddani właścianie składający przeszło część piątą, potém poddani-dworscy, czyli służący składający prawie ósmą część ogółu mieszkańców. Za nimi idą wojskowi niższej klassy, wyrażający prawie część piątą cyfry ogólnej. Mieszkańcy należący do stanu miejskiego stanowią przeszło szóstą część ogółu, ale miejscowa Gromada czyli Gmina miejska składa nie więcej nad ósmą część ca-

łej liczby mieszkańców. Stan szlachetny wynosi około $\frac{1}{8}$, cudzoziemcy tylko $\frac{1}{52}$ część.

Niemasz wątpliwości że ogromna massa niższych klass ludu należy w większej części do ludności niestałej (population flottante) Petersburga. Nader ciekawą byłoby rzeczą obrachować jej peryodyczne przypływy i odpływy w ciągu roku, tudzież oznaczyć w jakim stosunku dostarczają jej rozmaite prowincye Cesarstwa. W ogólności dokładniejsze odszczególnienie napływowej od stałej ludności nieodbicie potrzebne dla jasnego pojęcia i pewnych wywodów o liczebnym składzie każdego miasta, tém więcej stolicy.

Rozglądając drobniejsze poddziały każdej z przyjętych grupp dochodzimy do następnych rezultatów.

a.) W ogólnej cyfrze osób należących właściwie do stanów miejskich, przybysze z miast innych składają prawie trzecią część w stosunku do Gminy miejskiej stołecznej. Godna uwagi że przybyłych z innych miast kupców liczy się więcej, niż Petersburskich. Przeszło $\frac{2}{5}$ całej Gminy miejskiej Petersburskiej składają mieszczanie. Cechowych, w stosunku do mieszczan, liczy się połowa.

b.) W Stanie Duchownym godna uwagi, że w świeckiém Duchowieństwie liczba sług kościelnych mniejsza jest od liczby właściwie duchownych, to jest osób mających stopnie święcenia. Jest to wyjątek od ogólnego stosunku Prawosławnego Duchowieństwa w Cesarstwie.

c.) W Stanie Szlachetnym daje się widzieć że dymisyonowani składają prawie połowę liczby zostających w służbie. Stosunek między dwiema głównemi kategoryami do których należą osoby stanu szlachetnego jest taki, że i w służbie i za jej obrębem, wojskowi składają mniej niż $\frac{1}{4}$ urzędników cywilnych. Pod względem rang klassowych: w wydziale wojskowym jenerałowie składają $\frac{1}{9}$, oficerowie rang wyższych $\frac{1}{3}$, oficerowie rang niższych $\frac{1}{5}$ swojego stanu. W wydziale cywilnym osoby pierwszych klass pięciu zajmują $\frac{1}{11}$, osoby klass sztab-oficerskich $\frac{1}{4}$, osoby klass oficerskich niższych, około połowy. Nadto, w wydziale cywilnym około $\frac{1}{8}$ stanu szlachetnego żadnych klass nie mają.

d.) W pospólstwie godna zastanowienia liczba włościan poddanych obywatelskich, która składa przeszło $\frac{3}{4}$ całej niższej ludności i przeto $\frac{1}{6}$ ogółu mieszkańców stolicy; jeżeli zaliczymy do nich poddanych dworskich czyli służących, których liczba wynosi $\frac{1}{8}$ ogółu, to wyniesie około $\frac{2}{7}$ całej ludności Petersburga. Szkoda że pozostaje nieoznaczoném co rozumieć należy pod używaném u nas nazwaniem ludzi *różnych stanów* (разночинцы) których ilość składa około $\frac{1}{22}$ całej ludności Stolicy.

e.) Cudzoziemcy pod względem pochodzenia, według liczebnego stosunku swego szykują się w następnym porządku:

	Płci m.	Płci ż.	Obu.
Poddani: Pruscy	2,794.	2,822.	5,616.
—— Francuzcy	1,767.	1,260.	3,027.
—— Angielscy	1,710.	990.	2,700.
Poddani: Austryaccy	1,487.	1,086.	2,573.
—— Niderlandscy	922.	793.	1,715.
—— Szwedzcy	391.	527.	918.
—— Belgijscy	411.	442.	853.
—— Duńscy	99.	74.	173.
—— Bawarscy	104.	61.	165.
—— Sascy	74.	53.	127.
—— Tureccy	91.	35.	126.
—— Hessen-Kasselscy	137.	15.	122.
—— Szwajcarscy	94.	48.	142.
—— Greccy	63.	52.	115.
—— Meklemburscy	50.	32.	82.
—— Hanowerscy	39.	37.	76.
—— Wirtemberscy	34.	35.	69.
—— Hamburscy	27.	28.	55.
—— Hessen-Darmstadtscy	30.	20.	50.
—— Holsztyńscy	16.	13.	29.
—— Sardyńscy	15.	6.	21.
—— Hessen-Homburscy	9.	12.	21.
—— Włoscy	12.	8.	20.
—— Perscy	13.	5.	18.
—— Oldenburscy	11.	7.	18.
—— Lubeccy	10.	8.	18.
—— Saxen-Weimarscy	7.	11.	18.
—— Portugalscy	6.	4.	10.
—— Badeńscy	4.	4.	8.
—— Brunświccy	3.	4.	7.
—— Węgierscy	2.	. .	2.

Pod względem wyznań religijnych, cyfra ludności S.-Petersburga, rozdzielała się w 1843 roku jak następuje:

	Płci m.	Płci ż.	Obu.
Prawosławnego	255,471.	128,560.	384,031.
Ewangelickiego	21,106.	12,320.	33,426.
Rzymsko-Katolickiego	13,830.	9,253.	23,083.
Mahometańskiego	1,945.	269.	2,214.
Żydowskiego	414.	158.	572.
Ormiańsko-Gregoryańskiego	25.	9.	34.

Nader ciekawém jak zastanowienie się nad stosunkiem płci w ludności Petersburga. Ogólny wypadek daje prawie o połowę mniej kobiet niż mężczyzn. Ale ten stosunek bardzo nierównie się waha w rozmaitych klassach na które ludność się podziela.

a.) W stanie właściwie miejskim, obie płci prawie równe są między sobą. Przewyżka płci męzkiej nad żeńską szczególniej jest znaczna w klassie rzemieślniczej czyli cechowych i to mianowicie między zapisanemi do cechów czasowych. W przybyszach z miast innych płeć męzka ma przewagę nad męską mianowicie między kupcami 3 gildyi i mieszczanami.

b.) W stanie Duchownym płeć żeńska liczniejsza jest od męzkiej między właściwie duchownemi, a między sługami kościelnemi przeciwnie.

c.) Stan Szlachetny stawi różnice następujące:

Między zostającemi w służbie płeć męzka w ogólnym rachunku przemaga nad żeńską, między dymisyonowanemi zaś, przeciwnie, płeć żeńska jest liczniejsza. W poddziale *wojskowości* liczba kobiet do liczby mężczyzn ma się u zostających w służbie jak 1, do $1\frac{41}{100}$, u dymisyonowanych, jak $1\frac{28}{100}$ do 1. W *cywilności*, u zostających w służbie jak 1 do $1\frac{17}{100}$, u dymisyonowanych jak $1\frac{56}{100}$ do 1. Wypada iż przewaga płci męzkiej nad żeńską u zostających w służbie wojskowych większą jest niż u cywilnych, zaś przewaga płci żeńskiej nad męzką większa jest u dymisyonowanych cywilnych, niż u wojskowych. Pod względem rang, wypadają nowe rezultata: u wojskowych: a) zostających w służbie, w rodzinach jenerałów, płeć żeńska przewyższa męzką prawie o całą cwierć; u Sztab-oficerów obie płci są prawie w równowadze; u oficerów niższego stopnia płeć męzka przewyższa żeńską prawie o całą część trzecią; b) u dymisyonowanych: jenerałów, płeć żeńska we dwoje liczniejsza jest od męzkiej, u Sztab-oficerow, mężczyzn w porównaniu z kobietami mniej jest o ćwierć, a u ober-oficerów o siódmą część. W wydziale cywilnym; a) u zostających w służbie, urzędników pierwszych klass pięciu, kobiet nieowiele więcej od mężczyzn, u urzędników rang Sztab-oficerskich obie płci prawie się równoważą, u urzędników niższych stopni, płeć męzka przemaga nad żeńską o szostą część; b) u dymisyonowanych: w pierwszych pięciu klassach, płeć żeńska prawie o trzy razy liczniejsza jest od męzkiej, w klassach Sztab-oficerskich prawie we dwoje, w klassach niższych niewięcej jak w półtora.

d.) W niższych klassach pospólstwa ogół przedstawia kobiet o trzy razy mniej niż mężczyzn. Nadewszystko rzadka niestosunkowość (disproportio) daje się widzieć u włościan poddanych obywatelskich, między któremi mężczyzn jest o pięć razy więcej niż kobiet. U włościan Dóbr Państwa jest ich więcej o cztery razy, u włościan Dóbr Rodziny Cesarskiej czyli udziałowych tylko o trzy razy. Między poddanemi dworskiemi czyli służącemi kobiet jest o połowę mniej niż mężczyzn. Oto więc zkąd pochodzi przewyżka płci męzkiej nad żeńską, odznaczająca ludność Petersburga. Lud prosty napływa tu dla zarobków ze wszystkich końców Cesarstwa, zostawując swe rodziny w domu.

Rozglądając ludność stolicy oddzielnie we dwunastu częściach miasta znajdujemy w nich następny porządek pod względem stosunku wzajemnego płci pomiędzy sobą.

Część miasta:	Płci m.	Płci ż.	Stosunek.
Karetna.	13,883.	4,531.	3,06.
III Admiralicyjna.	40,493.	17,881.	2,91.
Wyborgska.	8,988.	3,461.	2,88.
I Admiralicyjna.	26,105.	10,365.	2,51.
Petersburgska.	17,758.	9,187.	1,93.
Litejna	31,842.	17,141.	1,85.
Wasilewska.	29,221.	16,123.	1,80.
Narwska	16,243.	9,012.	1,80.
II Admiralicyjna	22,663.	13,076.	1,73.
Ochteńska	3,648.	2,573.	1,41.
IV Admiralicyjna.	20,661.	15,308.	1,34.
Rożestwieńska	14,511.	10,815.	1,34.

(Tu opuszczamy bardziej jeszcze rozdrobiony podział na kwartały.)

«Bezwątpienia wszystkie te stosunki wtedy tylko nabrałyby prawdziwego swego znaczenia, kiedyby familijny byt wyrażanej przez nie ludności z równą był na jaw wyprowadzony dokładnością. Ile w gospodarczym, tyle, lub więcej jeszcze, w moralnym względzie, nader ważném jest wiedzieć: jaki stosunek przedstawują związki małżeńskie w tych rozmaicie wahających się cyfrach mężczyzn i kobiet? Na nieszczęście, podania jakie mamy w tej chwili pod ręką, niestawią na to żadnej odpowiedzi. Liczba rodzin w ludności Petersburga nie jest wiadoma.

—

Liczba wszystkich nowo-narodzonych w Petersburgu w ciągu 1843 roku wyniosła 9,118, w tej liczbie 5,050 płci męzkiej i 4,068 płci żeńskiej.

Ilość ta ma się do całej massy ludności stolicy jak 1 do $49\frac{16}{100}$, oddzielnie zaś, do liczby mężczyzn, jak 1 do $32\frac{46}{100}$, do liczby kobiet jak 1 do $16\frac{59}{100}$; to jest jedno nowo-narodzone dziecię wypada prawie na 32 mężczyzn i na 16 kobiet, czyli, ściślej jeszcze, ze 16 kobiet, jedna została matką.

Godny uwagi jest stosunek między płciami nowonarodzonych. Dziewczęta mają się do chłopców jak 1 do $1\frac{24}{100}$. Prawo ogólne wyrachowane przez statystyków daje płci męzkiej niewięcej nad żeńską przewagi, jak 1 procent. Tu daje się widzieć 24 procent, jak gdyby sama natura sprzyjała tu nadzwyczajnemu wygórowaniu liczby mężczyzn nad liczbą kobiet.

«W całej massie ludności wyliczono dzieci nieletnich 41,169, w tej ilości płci męzkiej 21,260, żeńskiej 19,309. I w tym razie przewaga chłopców nad dziewczętami wyższa jest od zwykłej normy, wynosi bowiem 13 procent. Cała zaś liczba nieletnich dzieci ma się do massy dorodnej ludności jak 1 do $9\frac{14}{100}$, to jest składa prawie dziesiątą część.

—

Umarło w Petersburgu w ciągu roku 1843 14,501, w tej liczbie 8,387 mężczyzn i 6,114 kobiet. Ta ilość stosuje się do ogólnej cyfry ludności jak 1 do $30\frac{51}{100}$; to jest jeden umarły wypadał na 30 mieszkańców.

W podziale na płci, liczba zmarłych mężczyzn ma się do całej męzkiej ludności jak 1 do $34\frac{91}{100}$, liczba kobiet do całej ludności żeńskiej jak 1 do $24\frac{69}{100}$; słowem, kobiet, których i bez tego niewiele, śmierć sprząta jeszcze prawie o półtora raza więcej niż mężczyzn.

Zakończymy wykazem szczególnych rodzajów nagłej śmierci zdarzonych w stolicy w 1843 roku.

Nagle zmarłych w ciągu roku liczyło się w stolicy 265

osób, z nich 216 mężczyzn, 49 kobiet. Największa część umarła od apoplexyi mozgu, mianowicie mężczyzn 86, kobiet 18, w ogóle 104. Liczba nagle zmarłych stosuje się do ogólnej massy ludności, jak 1 do 1,673.

Zmarłych od nieszczęśliwych przypadków było mężczyzn 64, kobiet 8. Podług rodzaju śmierci, oni dzielili się następnie:

	Płci m.	Płci ż.	Obu.
Utonęło	47.	4.	51.
Umarło od swądu z węgli	2.	..	2.
Spaliło się w pożarze	1.	..	1.
Zmarzło	2.	..	2.
Zgniotły spadłe ciężary	3.	..	3.
Zabiło się spadłszy z wysokości	8.	2.	10.
Zabity kołowrotem	1.	..	1.
Nieumyślnie otruło się	..	2.	2.
Ogół	64.	8.	72.

Wypada że najwięcej zginęło od wody.

Samobójstw było 21; w tej liczbie:

	Płci m.	Płci ż.	Obu.
Otruło się	1.	1.	2.
Powiesiło się	9.	2.	11.
Zarznęło się	3.	..	3.
Zastrzelił się	4.	1.	5.
Ogół	17.	4.	21.

PRZEMYSŁOWOŚĆ KRAJOWA.

OGŁOSZENIE ZE SZKOŁY PRAKTYCZNEJ DOMOWEGO CUKROWARSTWA W WIEŻKACH.

«Odpowiadając życzeniom wielu osób które się do mnie zgłaszały z żądaniem aby nauka domowego wyrabiania cukru z buraków i nadal była wykładaną, zawiadamiam niniejszem, iż i w roku bieżącym od 15-go Września *v. s.* uczniowie do tej szkoły praktycznej przyjmowanemi będą.

Fabryka w Wieżkach tak powiększoną została, iż przerabiać będzie od 35-ciu do 40-stu korcy buraków dziennie — przyniesie więc czystego zysku więcej nierównie niż wielka gorzelnia, która przy zniżonych cenach wódki, nieodpowiadając zupełnie widokom właścicieli, z łatwością może być zastąpiona domową cukrownią, przeznaczając na tę ostatnią budowę dawnej, a niekorzystnej jak teraz gorzelni.

Cały zakład na urządzenie fabryki, t. j. jednokonnego manežu, z zastosowaniem do tartki i płóknicy mechanicznej, prass szrubowych, kotłów, panew i wszelkiego rodzaju naczyń, tak miedzianych, jako też z drzewa, nie przenosi wartości pięciu tysięcy złotych, o czém się naocznie każdy przekona. Posiadający zaś miedź i naczynia z Gorzelni, o wiele i ten nakład umniejszą, przerabiając je na naczynia do cukrowarni potrzebne.

Fabryka w Wieżkach nieotrzymuje z korca buraków mniej jak 6-ść funtów białego cukru, a niekiedy miewa do $7\frac{3}{4}$, co zależy od roku w którym buraki bywają mniej lub więcej zamożne w pierwiastek cukrowy; funt takiego cukru sprzedaje się po $1\frac{1}{2}$ złotego, i cała iłość sprodukowana, w krótkim się czasie spienięża.

Ile korzyści przyniosła szkoła praktyczna domowego cukrowarstwa w Wieżkach, dowodem tego są istniejące już liczne fabryki na Podolu, Wołyniu i w Gubernii Kijowskiej, pod dyrekcyą uczniów kształconych w Wieżkach prowadzone. Niektóre z tych fabryk przerabiają dziennie do 60-ciu korcy buraków.

Kurs nauki wymaga nie więcej nad cztery tygodnie, w którym to czasie uprawa buraków, wyrabianie z nich mączki cukrowej, rafinowanie cukru, wypalanie i odświeżanie kości, oraz wszelkie inne działania fabryki wykazanemi będą uczącym się. Życzący mogą nawet otrzymywać plany na budowę fabryczną z narysami machin i naczyń różnego rodzaju, stosownie do wielkości mającego się urządzić zakładu.

Za naukę opłaci uczeń dwadzieścia pięć czerwonych złotych; przytém otrzyma pomieszkanie, stół i wszelkie wygody przez czas pobytu w Wieżkach.

Mieszkam o 2 mile od powiatowego miasta Kobrynia, w Wieżkach.»

Karol Szpakowski.

KURS WEXLOWY, PIENIĘŻNY I AKCYOWY.

Petersburg, 14 Marca.

Za rubel srebrny:

Na Londyn	na 3 m.	$38\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$, 38 pens.
— Amsterdam	— — —	$191\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ cens.
— Hamburg	— — —	$34\frac{9}{16}$, $\frac{19}{32}$ szel.
— Paryż	— — —	405, 407 cent.

AKCYE.

	Przedano po Rubli srebr.
1 Tow. zabezp. od ognia	455.
2 —— ——	79.
Komp. Amerykansk	—
—— Żeglugi parowej	—
—— Wód mineralnych	—
—— Oświecenia gazem	69.
—— Przędzenia bawełny	$224\frac{1}{2}$.
—— Żeglugi parowej Baltyckiej	—
—— Drogi żelaznej Carskosielskiej	—
Fabryki Carewskiej perkalów	—
Zakładania rzeczy i przedm. wielkiej objętości	$71\frac{1}{2}$.
Zabezpieczenia życia	$65\frac{1}{2}$.

Печатать позволяется: С.-Петербургъ. 16-го Марта 1844. *П. Гаевскій.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.